

Markföroreningar

1.3 Ansvar och finansiering:

Grundtanken i miljöbalken är att den som orsakat skada eller olägenhet för miljön ansvarar till dess att skadan upphört. Den som har bedrivit den verksamhet eller vidtagit den åtgärd som orsakat föroreningen är skyldig att betala efterbehandlingen i syfte att förebygga, hindra eller motverka skada eller olägenhet för människors hälsa och miljön. Alltså enligt principen PPP- Polluter Pays Principle - Förorenaren betalar.

Om ingen ansvarig verksamhetsutövare finns kan fastighetsägaren ha ett ansvar för föroreningen. Förutsättningen för detta är att den förorenade fastigheten förvärvats efter den 1 januari 1999 (då 8 miljöbalkens ikraftträdande), samt att fastighetsägaren vid köpet känt till – eller borde ha känt till – att fastigheten var förorenad. Det kan vara svårt att fastställa ansvar och en juridisk utredning görs i varje enskilt fall.

Om ingen ansvarig finns kan länsstyrelsen eller kommunen utföra undersökningar och saneringar med hjälp av statliga bidrag. Naturvårdsverket administrerar bidraget och beviljar bidragsansökningar för utredningar och efterbehandlingsåtgärder av förorenade områden. Kommunerna söker bidrag hos länsstyrelserna som i sin tur ansöker om bidrag hos Naturvårdsverket. Bidraget får enligt regeringens förordning 2004:100 användas till:

- Undersökningar för att ta reda på om ett område är förorenat.
- Ansvarsutredning.
- Utredningar som behövs för att avhjälpandeåtgärder ska kunna genomföras.
- Avhjälpandeåtgärder samt andra åtgärder som behövs för att avhjälpa eller motverka skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.
- Uppföljning och utvärdering av avhjälpandesåtgärder. Om ansvarig verksamhetsutövare finns kvar (vid pågående eller nedlagd verksamhet eller vid exploatering) är det denne som ska bekosta undersökningar och avhjälpandeåtgärder. Kommun eller länsstyrelse är då endast tillsynsmyndighet.

1.5 Länsstyrelsernas databas för förorenade områden EBH är en databas för förorenade områden som har utvecklats i ett samarbetsprojekt mellan Naturvårdsverket och länsstyrelserna. Syftet med databasen är att samla information om misstänkt och konstaterat förorenade områden. Uppgifterna i databasen används bl.a. som underlag i olika typer av ärenden där det är relevant att känna till risker med potentiella eller påvisade föroreningar, som exempelvis fastighetsöverlåtelse, tillsyn, tillståndsprövning, fysisk planering och grävarbete etc. EBH-stödet är i dagsläget tillgängligt för länsstyrelserna och Naturvårdsverket. Om allmänheten önskar utdrag ur stödet görs en begäran om detta hos aktuell länsstyrelse. Krav på tillhandahållande av miljöinformation för allmänheten finns bland annat i Århuskonventionen och i EU:s INSPIRE-direktiv. Länsstyrelsen i Södermanland utför löpande uppdateringar i EBH-stödet när kommunerna skickar ny information om objekt. Länsstyrelsen skickar utdrag från databasen, dvs. en lista på befintliga objekt, till kommunerna i länet med jämna mellanrum under året. Alla förorenade och potentiellt förorenade objekt i Södermanlands län som är lagrade i EBH-stödet har kommunicerats med fastighetsägare via kommuniceringsprojektet 2009. Nya objekt ska löpande kommuniceras med fastighetsägare innan de läggs in i EBH-stödet.